

Dokument s plenarne sjednice

A9-0379/2023

30.11.2023 **IZVJEŠĆE**

o europskoj banci za vodik
(2023/2123(INI))

Odbor za industriju, istraživanje i energetiku

Izvjestitelj: Robert Hajšel

SADRŽAJ

	Stranic a
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	15
PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	18
MIŠLJENJE ODBORA ZA PRORAČUNE.....	20
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	26
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	27

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o europskoj banci za vodik (2023/2123(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije („UFEU”), a posebno njegov članak 194.,
- uzimajući u obzir sporazum donesen 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 16. ožujka 2023. o europskoj banci za vodik (COM(2023)0156),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 1. veljače 2023. naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” (COM(2023)0062),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 18. svibnja 2022. o planu REPowerEU (COM(2022)0230),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu” (COM(2020)0301),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskog sustava” (COM(2020)0299),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća od 20. lipnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.(COM(2023) 337),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2023. o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu („STEP”) i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ, uredaba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (COM(2023) 335),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020

(Akt o kritičnim sirovinama) (COM(2023)0160),

- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) (COM(2023)0161),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije¹, koja se trenutačno revidira,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU², koja se trenutačno revidira,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora³ (Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/1804 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU⁴,
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ⁵, koja se trenutačno revidira,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005⁶, koja se trenutačno revidira,
- uzimajući u obzir Direktivu 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ⁷,
- uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice na području vodne politike⁸, koja se trenutačno revidira,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2022/2576 od 19. prosinca 2022. o jačanju solidarnosti boljom koordinacijom kupnje plina, pouzdanim referentnim vrijednostima cijena i prekograničnim razmjenama plina⁹,

¹ SL L 158, 14.6.2019., str. 54.

² SL L 158, 14.6.2019., str. 125.

³ SL L 328, 21.12.2018., str. 82.

⁴ SL L 234, 22.9.2023., str. 1.

⁵ SL L 211, 14.8.2009., str. 94.

⁶ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

⁷ SL L 275, 25.10.2003., str. 32.

⁸ SL L 327, 22.12.2000., str. 1.

⁹ SL L 335, 29.12.2022., str. 1

- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2021/2085 od 19. studenoga 2021. o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa te o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 219/2007, (EU) br. 557/2014, (EU) br. 558/2014, (EU) br. 559/2014, (EU) br. 560/2014, (EU) br. 561/2014 i (EU) br. 642/2014¹⁰,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) br. 559/2014 od 6. svibnja 2014. o osnivanju Zajedničkog poduzeća za gorivne članke i vodik¹¹,
- uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) .../... od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem metodologije Unije za detaljna pravila za proizvodnju obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu¹²,
- uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2023/1185 od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem minimalne granične vrijednosti za uštede emisija stakleničkih plinova povezanih s gorivima iz recikliranog ugljika i metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova povezanih s obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla namijenjenima uporabi u prometu te gorivima iz recikliranog ugljika¹³,
- uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2019/856 od 26. veljače 2019. o dopuni Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu funkcioniranja Inovacijskog fonda¹⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za vodik¹⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za integraciju energetske sustava¹⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o sveobuhvatnom europskom pristupu skladištenju energije¹⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu¹⁸,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o klimatskim promjenama: europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s Pariškim sporazumom¹⁹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2018. o uvođenju infrastrukture za

¹⁰ SL L 427, 30.11.2021., str. 17.

¹¹ SL L 169, 7.6.2014., str. 108.

¹² SL L 157, 20.6. 2023., str. 11.

¹³ SL L 157, 20.6. 2023., str. 20.

¹⁴ SL L 140, 28.5.2019., str. 6.

¹⁵ SL C 15, 12.1.2022., str. 56.

¹⁶ SL C 15, 12.1.2022., str. 45.

¹⁷ SL C 371, 15.9.2021., str. 58.

¹⁸ SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

¹⁹ SL C 23, 21.1.2021., str. 116.

alternativna goriva u Europskoj uniji: vrijeme je za djelovanje!²⁰

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. veljače 2018. o ubrzavanju inovacija u području čiste energije²¹,
 - uzimajući u obzir Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 14. lipnja 2023. o europskoj banci za vodik²²,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 30. studenoga 2023. o europskoj banci za vodik,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za proračune,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0379/2023),
- A. budući da je EU stranka Pariškog sporazuma i da se obvezao smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. i postići klimatsku neutralnost do 2050.;
- B. budući da se vodik može upotrebljavati kao sirovina, gorivo ili nositelj energije i ima potencijal za dekarbonizaciju industrija u kojima je teško smanjiti emisije i teretnog prometa, za koje izravna elektrifikacija nije tehnološki moguća ili konkurentna;
- C. budući da se vodik može upotrebljavati i kao krajnja mjera u svrhu skladištenja energije za uravnoteženje energetskeg sustava, čime se doprinosi integraciji energetskeg sustava;
- D. budući da je vodik sam po sebi neizravni staklenički plin i da raste svijest o njegovim učincima na klimu, što bi trebalo na odgovarajući način riješiti mjerama praćenja, prevencije i ublažavanja u bliskoj suradnji s industrijom;
- E. budući da je strategijom EU-a za vodik postavljen cilj instaliranja najmanje 40 GW elektrolizatora za vodik iz obnovljivih izvora i proizvodnje 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora u EU-u do 2030., a planom REPowerEU predloženo je da se taj cilj nadopuni uvozom iste količine vodika iz obnovljivih izvora;
- F. budući da se ukupna ulaganja potrebna za postizanje tog cilja procjenjuju na 335–471 milijardu EUR, a da će dodatnih 500 milijardi EUR ulaganja biti potrebno za uvoz predviđene količine vodika iz obnovljivih izvora;
- G. budući da je u okviru europske proizvodne industrije elektrolizatora postavljen cilj instaliranja najmanje 25 GW proizvodnih kapaciteta do 2025., što predstavlja oko 120 GW instaliranog kapaciteta u Europi;

²⁰ SL C 345, 16.10.2020., str. 80.

²¹ SL C 463, 21.12.2018., str. 10.

²² SL C 293, 18.08.2023, str. 127.

- H. budući da se trošak elektrolizatora u proteklih deset godina već smanjio za 60 % te se, prema Komisiji, očekuje da će se 2030. prepoloviti zbog ekonomije razmjera;
- I. budući da su za gorivne članke i elektrolizatore potrebne tehnološki intenzivne komponente i nekoliko kritičnih sirovina, posebno metali platinske skupine, čiji se glavni proizvođači nalaze izvan EU-a, često u zemljama u kojima se rudarstvo povezuje s ozbiljnim kršenjima ljudskih prava, pogoršanjem funkcioniranja vlasti, sukobima i uništavanjem okoliša, dok su proizvođači smješteni u EU-u suočeni s nekonkurentnim uvjetima rada;
- J. budući da tržište za vodik iz obnovljivih izvora tek treba izgraditi i zahtijevat će odgovarajuću zaštitu kupaca i značajna ulaganja kako bi se postigla dekarbonizacija u svim sektorima u kojima je teško smanjiti emisije;
- K. budući da je potrebno poticati potražnju za vodikom iz obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji u svim sektorima, uključujući one koji bi mogli upotrebljavati niskougljični vodik u svojem prijelazu na dekarbonizirano gospodarstvo;
- L. budući da je utvrđivanje cijena ključno za učvršćivanje temelja tržišta vodika, usmjeravanje javne financijske potpore i omogućavanje učinkovitog regulatornog nadzora i javnog praćenja;
- M. budući da Komisija procjenjuje da cijena vodika iz obnovljivih izvora u EU-u iznosi između 2,5 i 5,5 EUR/kg, na što utječu cijene električne energije iz obnovljivih izvora i elektrolizatora, dok cijena vodika proizvedenog iz fosilnih goriva iznosi oko 1,5 EUR/kg;
- N. budući da globalni gospodarski partneri i konkurenti, uključujući SAD i Kinu, pružaju snažnu financijsku potporu svojoj domaćoj proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora, uključujući Zakon SAD-a o smanjenju inflacije kojim se promiče vodik iz obnovljivih izvora s poreznom olakšicom u iznosu do 3 USD po kilogramu;
1. pozdravlja komunikaciju Komisije o europskoj banci za vodik; napominje da naziv „europska banka za vodik” može izazvati zabluđu s obzirom na to da nije riječ o banci već inicijativi čiji je cilj da djeluje kao učinkovita i pojednostavnjena jedinstvena kontaktna točka za koordinaciju aktivnosti i financiranja za potporu projektima za vodik iz obnovljivih izvora;
 2. potiče Komisiju da osigura veća sredstva i vidljivost inicijativi jer će ona predstavljati važan korak u pokretanju europskog tržišta vodika; smatra da bi europska banka za vodik trebala snositi jasnu odgovornost za provedbu preporuka iz ove rezolucije;
 3. podsjeća da je vodik proizveden iz obnovljivih izvora jedini održivi oblik vodika; napominje da elektrolizatori predstavljaju manje od 4 % ukupne proizvodnje vodika u EU-u; napominje da bi će niskougljični vodik imati ulogu pri prijelazu na gospodarstvo s nultim neto emisijama i povećanju tržišta vodika;
 4. uzima u obzir da proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora zahtijeva veliku količinu energije; napominje da će za postizanje ciljeva za vodik iz obnovljivih izvora biti potrebno povećati proizvodnju elektrolizatora koji sadrže kritične sirovine; napominje

da bi to također zahtijevalo znatno povećanje kapaciteta električne energije iz obnovljivih izvora i nadogradnju elektroenergetske mreže;

5. podsjeća da Međunarodna agencija za energiju procjenjuje da će se do 2030. 32 % globalnog kapaciteta elektrolizatora nalaziti u Europi ako se ostvare svi planirani projekti; naglašava potrebu za održavanjem i jačanjem globalnog vodstva Unije u području vodika razvojem inovativnog i učinkovitog tržišta koje povezuje proizvođače s potrošačima odgovarajućom infrastrukturom;
6. pozdravlja prijedloge Komisije za akt o industriji s nultom neto stopom emisija, Europski akt o kritičnim sirovinama i reviziju Direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora kojima bi se doprinijelo sigurnim, konkurentnim i otpornim lancima vrijednosti koji bi zadovoljili povećanu potražnju za vodikom iz obnovljivih izvora i elektrolizatorima proizvedenim u EU-u; naglašava da bi europska banka za vodik trebala djelovati kao dopuna Aktu o industriji s nultom neto stopom emisija;
7. snažno podupire pojednostavnjene i brže postupke izdavanja dozvola u cijelom vrijednosnom lancu kako bi se povećala proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora i potaknule inovacije; inzistira na zadržavanju trenutačne visoke razine zaštite okoliša pri procjeni zahtjeva za izdavanje dozvola, uz pojednostavnjenje određenih aspekata postupaka izdavanja dozvola i administrativnih postupaka povezanih s okolišem za projekte u području energije iz obnovljivih izvora;
8. smatra da bi u prvoj fazi provedbe, radi osiguranja industrijskog suvereniteta EU-a u kontekstu otvorene strateške autonomije, europska banka za vodik trebala dati snažan prioritet povećanju domaće proizvodnje, dok bi se naredne faze mogle produžiti kako bi se omogućilo povećanje konkurentnih uvoza vodika iz obnovljivih izvora; podsjeća da bi potpora za domaću proizvodnju i uvoz trebala biti u nadležnosti europske banke za vodik;
9. pozdravlja ulogu europske banke za vodik u povećanju transparentnosti tokova, transakcija i cijena na novom tržištu vodika; naglašava da je ta funkcija ključna za povećanje povjerenja u tržište, jačanje regulatornog nadzora i javnog praćenja te pružanje informacija za integrirano planiranje energetske infrastrukture;
10. naglašava da će privatno financiranje biti ključno za izgradnju europskog tržišta vodika iz obnovljivih izvora i da učinkovito tržište, nakon što se razvije, ne bi trebalo ovisiti o javnim subvencijama;
11. napominje da čvrst tržišni regulatorni okvir EU-a za vodik može pomoći u uspostavi tržišta koje pravilno funkcionira; smatra da je predvidljivo i manje nestabilno kretanje cijena potrebno kako bi se stvorila investicijska sigurnost za neophodna ulaganja u proizvodnju vodika i infrastrukturu za vodik;
12. smatra da su delegirani akti o obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla povećali predvidljivost i sigurnost za ulagače; pozdravlja prijedlog Komisije o paketu za tržište vodika i dekarboniziranog plina; inzistira na tome da se osigura usklađeno i stabilno regulatorno okruženje za industriju;
13. naglašava da je, prema Međunarodnoj agenciji za obnovljivu energiju, za proizvodnju

vodika putem elektrolize potrebna velika količina vode, pri čemu se troši između 18 i 24 kg vode po kilogramu vodika; ističe da je potrošnja vode još veća ako se uzme u obzir početak lanca vrijednosti; poziva Komisiju i države članice da obrate posebnu pozornost na učinkovitost resursa i Okvirnu direktivu o vodama²³, posebno za regije kojima prijeti suša; poziva na daljnja istraživanja o tehnologijama za desalinizaciju vode kojima se smanjuju potrošnja energije i učinci na okoliš, posebno onečišćenje rasolom;

14. naglašava da doline vodika i povezana infrastruktura imaju važnu ulogu kao instrumenti za potporu dekarbonizaciji industrijskih okruga, poticanje inovacija i doprinos lokalnom gospodarstvu; napominje da doline vodika predstavljaju sigurne klastere ponude i potražnje vodika u Europi; smatra da je europska banka za vodik odgovorna za koordinaciju i podupiranje svih relevantnih centara potrošnje u dolinama vodika te za unapređenje opsežnih vodećih projekata u području vodika;

Financijska potpora domaćoj proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora

15. pozdravlja odluku Komisije da pokrene prvu pilot-dražbu na temelju cijene za potporu vodikom iz obnovljivih izvora; prima na znanje proračun od 800 milijuna EUR za potporu proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora tijekom 10 godina; poziva Komisiju da se brzo uključi u procjenu te pilot-dražbe u pogledu njezine učinkovitosti te makroekonomskih i industrijskih posljedica;
16. uzima u obzir odluku Komisije da pruži potporu u obliku fiksne premije na prvoj pilot-dražbi jer će razlika između proizvodnje i potrošnje vodika biti visoka, barem na početku; inzistira na tome da se odredi fiksna premija za buduće dražbe jednaka onoj ili viša od one koju je SAD predložio u okviru Zakona o smanjenju inflacije; traži od Komisije da razmotri komplementarne mehanizme kao što su bespovratna sredstva, ugovori za kompenzaciju razlike i ugovori za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik; smatra da bi se tim komplementarnim mehanizmima mogla poduprijeti ne samo proizvodnja nego i potražnja za vodikom iz obnovljivih izvora;
17. ponavlja važnost geografske i sektorske ravnoteže kako bi se omogućila proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora u cijelom EU-u i njegova upotreba u sektorima u kojima je teško smanjiti emisije; ustraje u tome da je potrebno izbjeći daljnje produbljivanje regionalnih razlika koje već postoje zbog različitog opsega razvoja tržišta vodika; potiče Komisiju da pokrene regionalne dražbe i u tu svrhu definira regije koje bi bile dovoljno velike da osiguraju odgovarajuće tržišno natjecanje, ali i geografsku ravnotežu; traži od Komisije da predloži ključ raspodjele kako bi se podržao jednak regionalni razvoj europskog tržišta vodika;
18. poziva Komisiju da pruži tehničku pomoć državama članicama s niskom razinom sudjelovanja, kako je predviđeno u posljednjoj reviziji Direktive o sustavu trgovanja emisijskim jedinicama²⁴; naglašava da bi takva potpora trebala potaknuti sudjelovanje podnositelja zahtjeva iz svih država članica na dražbama u okviru europske banke za

²³ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

²⁴ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

vodik;

19. naglašava da bi europska banka za vodik trebala također imati za cilj privlačenje manjih projekata u razvoju; predlaže Komisiji da prilagodi neke elemente oblika dražbi, posebno zahtjev za minimalnim instaliranim kapacitetom elektrolizatora i ograničenje maksimalnog obujma ponude, te da razmotri mogućnost objedinjavanja zahtjeva kako bi se olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP-ova);
20. traži od Komisije da ponovno procijeni i pojasni pravila o usklađenosti između javne financijske potpore i financiranja u okviru europske banke za vodik, uzimajući u obzir da ne bi trebalo doći do kumulacije za iste troškove, u cilju zaštite poštenog tržišnog natjecanja među svim podnositeljima zahtjeva;
21. naglašava da bi se oblikom budućih dražbi trebao dati snažan prioritet prodaji vodika iz obnovljivih izvora industrijama u kojima je teško smanjiti emisije i teretni promet, posebno zrakoplovstvu i pomorskom prometu; u tom pogledu smatra da bi određena ograničenja trebala biti uključena u kriterije prihvatljivosti dražbi;
22. traži od Komisije da ne uzima u obzir samo cijenu već i da uključi jasan sustav dodatnih bodova za rangiranje ponuda; napominje da bi se tim sustavom trebale nagraditi ponude s najvišom razinom održivosti ili ponude dovode do otvaranja velikog broja radnih mjesta i promiču visokokvalitetna pripravništva, naukovanje te prekvalifikaciju ili usavršavanje radnika;
23. prepoznaje hitnu potrebu povećanja proizvodnje elektrolizatora u EU-u; predlaže razlikovanje operativnih i kapitalnih izdataka; smatra da bi eventualna potpora u kapitalnim izdacima za niskougljični vodik trebala biti usmjerena samo na ulaganja koja mogu doprinijeti proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora u kasnijoj fazi, posebno kupnji elektrolizatora, te da ne bi trebala pokrivati operativne izdatke za niskougljični vodik;

Nefinancijska potpora za ekosustav vodika u EU-u

24. pozdravlja ideju Komisije da primjeni koncept „dražbe kao usluge”; smatra, naime, da bi se na taj način moglo smanjiti administrativne troškove država članica i promicati istinski europski put prema energetskej tranziciji; traži od Komisije da ocijeni taj koncept i istraži njegov daljnji razvoj za druge tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora; naglašava da bi se administrativno opterećenje u postupku podnošenja zahtjeva trebalo svesti na najmanju moguću mjeru kako bi postupke dodjele mogli provoditi i MSP-ovi;
25. predlaže da bi europska banka za vodik trebala moći pružati namjenske savjete privatnim akterima u vezi s razvojem postrojenja za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika u EU-u; smatra da bi takva usluga trebala biti neovisna o tome je li podnositelj zahtjeva primio financijska sredstva od europske banke za vodik; predlaže da se takva savjetodavna usluga oslanja na stručno znanje Europske investicijske banke; predlaže da se aktivnosti Europskog saveza za čisti vodik uključe u okvir europske banke za vodik kako bi se uspostavio fizički forum na kojem bi se proizvođači i potrošači vodika mogli sastajati radi dobivanja savjeta i razmjene najboljih praksi;

26. naglašava važnost ograničavanja rascjepkanosti subjekata EU-a koji se bave vodikom; predlaže da se u okvir europske banke za vodik uključe aktivnosti Zajedničkog poduzeća za čisti vodik, a posebno Opservatorija za vodikove gorivne ćelije; inzistira na tome da se takvim uključivanjem ne smanjuju javna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije;
27. smatra da dobrovoljni mehanizam zajedničke kupnje vodika može doprinijeti razvoju domaćeg tržišta vodika i osiguravanju uvoza u okviru europske banke za vodik; naglašava da bi se zajedničkom kupnjom olakšala i ulaganja u kapacitete za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, osigurala opskrba vodikom iz obnovljivih izvora po pristupačnim cijenama i spriječilo međusobno nadmetanje europskih potrošača;
28. napominje da AggregateEU može funkcionirati kao pilot-projekt za razvoj tržišta vodika u okviru europske banke za vodik; poziva Komisiju da do 31. prosinca 2026. provede procjenu učinka trajnog mehanizma zajedničke kupnje vodika u okviru platforme EU-a za kupnju energije; smatra da bi se ta procjena mogla temeljiti na dubinskoj analizi odgovarajućih modela suradnje poduzeća i mogućnosti stvaranja jamstvenih programa kojima bi se omogućilo učinkovito sudjelovanje manjih poduzeća i MSP-ova;
29. poziva države članice da primijene zelenu javnu nabavu kako bi se prednost dala robi proizvedenoj upotrebom vodika iz obnovljivih izvora, kao što je čelik koji se upotrebljava u izgradnji javnih zgrada i infrastrukture;

Uvoz vodika iz obnovljivih izvora

30. primjećuje da bi unatoč povećanju domaće proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora, sve veća potražnja mogla zahtijevati uvoz iz trećih zemalja; naglašava da bi europska banka za vodik trebala iskoristiti sinergije za ubrzanje uvoza vodika iz obnovljivih izvora, čime bi se odgovorilo na sve veću potražnju na europskom tržištu;
31. naglašava važnost promicanja infrastrukturnih koridora utvrđenih u komunikaciji Komisije o planu REPowerEU kako bi se olakšao uvoz do 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora i pružila potpora dekarbonizaciji u partnerskim zemljama;
32. podsjeća na to da će se mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama primjenjivati na vodik; naglašava važnu ulogu EU-a u postavljanju globalnih standarda i poziva Komisiju da do 31. prosinca 2025. osigura snažan zajednički program certificiranja za uvoz vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora u skladu s revidiranom Direktivom o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, ekvivalentan pravilima koja se primjenjuju na domaću proizvodnju, čime bi se osigurali jednaki uvjeti za pouzdane međunarodne partnere;
33. ustraje u tome da bi ulaganja u vodik iz obnovljivih izvora iz trećih zemalja trebala podlijegati međunarodnim načelima dužne pažnje, uključujući, ali ne ograničavajući se na Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima, Smjernice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća i Smjernice OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje;
34. traži od Komisije da izradi smjernice s jasnim i transparentnim kriterijima

prihvatljivosti proizvođača iz država koje nisu članice EU-a za potporu EU-a na temelju geopolitičkih rizika i njihova potencijalnog smanjenja kroz suradnju, dostupnosti resursa za njihovu domaću energetska tranziciju i njihove usklađenosti s vrijednostima EU-a te okolišnih i socijalnih standarda, uključujući uvjete rada i prava autohtonih naroda;

35. naglašava da neke regije svijeta imaju mnogo bolje uvjete za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora zbog obilja prostora i električne energije iz obnovljivih izvora; podsjeća da bi se u okviru energetske diplomacije EU-a trebao promicati razvoj transparentnih i nenarušenih globalnih tržišta vodika te bi trebala biti usmjerena na to da se partnerskim zemljama, na globalnoj razini, a posebno u susjedstvu EU-a, omogući da ostvare energetska tranziciju i poboljšaju svoje okolišne, socijalne i demokratske standarde;
36. ističe važnost diverzifikacije dobavljača i održavanja pravednih uvjeta na globalnoj razini pri pružanju potpore proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora u državama koje nisu članice EU-a; predlaže da se zahtijeva uporaba eura za uvoz vodika iz obnovljivih izvora koji prima potporu EU-a kako bi euro postao globalna referentna valuta za razmjenu vodika u cijelom svijetu;

Financijska potpora za prijevoz vodika iz obnovljivih izvora

37. naglašava da je za uspješno ubrzanje tržišta vodika potrebno osigurati dostatna ulaganja za razvoj odgovarajuće infrastrukture za vodik, ne samo za povezivanje ponude i potražnje, već i za skladištenje i transport vodika diljem EU-a (npr. europska okosnica za vodik); ustraje u tome da bi trebalo izbjegavati uska grla i veze koje nedostaju kako bi vodik mogao doprijeti do industrija kojima je najpotrebniji; naglašava da bi pri razvoju sustava vodika, gdje je to moguće, prednost trebalo dati zajedničkoj lokaciji proizvodnje i uporabe te omogućiti najveće moguće sinergije s postojećom infrastrukturom za transport prirodnog plina;
38. poziva Komisiju i države članice da potaknu privatna ulaganja i, po potrebi, osiguraju javna ulaganja za nova postrojenja za vodik i za prenamjenu onih koja se trenutno upotrebljavaju za prirodni plin; smatra da i bespovratna sredstva i ugovori za kompenzaciju razlike (u odnosu na ugljik) s komponentom troškova prijevoza mogu biti prikladni instrumenti za potporu ulaganjima u infrastrukturu za vodik; u istom kontekstu naglašava da bi Instrumentu za povezivanje Europe trebalo dodijeliti dodatna sredstva kako bi se poboljšalo financiranje relevantne infrastrukture te da bi trebalo mobilizirati alternativna sredstva EU-a u okviru kohezijske politike i Mehanizma za oporavak i otpornost;
39. poziva Komisiju da zaduži europsku banku za vodik da koordinira prikupljanje svih relevantnih podataka o proizvodnji, skladištenju, prijevozu, distribuciji i potrošnji vodika koje objavljuju Komisija, međunarodne organizacije ili industrija; napominje da bi ti podaci trebali biti javno dostupni kad god je to moguće i da bi se mogli upotrijebiti u postupku donošenja odluka o odobravanju infrastrukture povezane s vodikom u skladu s revidiranom Uredbom o transeuropskim energetskim mrežama²⁵;

²⁵ Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku

Pojednostavnjenje instrumenata EU-a i financijskih mehanizama

40. izražava zabrinutost zbog toga što se industrije trenutačno suočavaju s mnoštvom različitih instrumenata financijske potpore za proizvodnju vodika; poziva Komisiju da europsku banku za vodik učini jedinstvenom kontaktnom točkom za financiranje vodika;
41. prima na znanje ukupni proračun od 3 milijarde EUR za europsku banku za vodik, koji je najavljen u govoru o stanju Unije 2022.; traži od Komisije da pojasni godišnji proračun koji je dostupan za sljedećih pet godina u okviru svakog stupa europske banke za vodik i da pripremi plan planiranih dražbi; ustraje u tome da bi buduće dražbe trebalo najaviti najmanje 12 mjeseci unaprijed kako bi se industriji osigurala predvidljivost;
42. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog ukupnog proračuna europske banke za vodik u odnosu na subvencije, poticaje i privlačniji okvir za ulaganja u drugim regijama svijeta, u prvom redu u Kini i SAD-u; smatra da je trenutačna omotnica od 800 milijuna EUR za prvu pilot-dražbu previše ograničena; poziva Komisiju da predloži odgovarajući proračun za europsku banku za vodik znatnim povećanjem tog proračuna tijekom sljedećih godina novim sredstvima;
43. pozdravlja reviziju u sredini razdoblja višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) u okviru koje je Komisija predložila dodatnih 5 milijardi EUR za Inovacijski fond; poziva na to da se znatan dio tih dodatnih sredstava dodijeli europskoj banci za vodik kako bi Inovacijski fond mogao poduprijeti više projekata; ističe da bi, uz Inovacijski fond, trebalo istražiti i alternativno financiranje kako bi europska banka za vodik bila neovisna o razlikama u cijeni ugljika;
44. poziva Komisiju da razmotri indeksaciju inflacije u fiksnu premiju kako bi se osigurala stabilnost i zaštitili proizvođači, posebno mali i srednji, od mogućeg budućeg povećanja cijena energije, sirovina i operativnog rada;
45. napominje da Komisija dosad nije osmislila financijski instrument za potporu uvozu vodika iz obnovljivih izvora; potiče suradnju između europske banke za vodik i programa koje su uspostavile države članice kad je riječ o uvozu; traži od Komisije da izradi zakonodavni prijedlog za financijski instrument usmjeren na uvoz iz država koje nisu članice EU-a u okviru europske banke za vodik, ako je to primjereno i u skladu s mehanizmom za graničnu prilagodbu emisija ugljika;
46. naglašava potrebu za posebnim osobljem koje će nastaviti aktivnosti europske banke za vodik i u tom pogledu traži odgovarajuća financijska sredstva; predlaže da se za europsku banku za vodik osnuje radna skupina s osobljem iz svih relevantnih službi Komisije;
47. pozdravlja namjeru Komisije da racionalizira upotrebu financijskih sredstava EU-a za projekte za vodik, kao i zakonodavni prijedlog za Platformu za strateške tehnologije za Europu (STEP), u kojemu se vodik iz obnovljivih izvora smatra ključnom čistom tehnologijom za koju je potrebna dodatna potpora; traži najvišu razinu sinergije između

energetsku infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009 i (EU) 2019/942 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.).

STEP-a i europske banke za vodik;

48. inzistira na tome da europska banka za vodik postane jedinstvena kontaktna točka za pružanje informacija o sredstvima dostupnima na razini EU-a i na nacionalnoj razini za potporu projektima za vodik iz obnovljivih izvora; predlaže spajanje Kompassa za javno financiranje vodika s europskom bankom za vodik i uključivanje informacija o svim relevantnim financijskim instrumentima, uključujući, ali ne ograničavajući se na Instrument za povezivanje Europe, program Obzor Europa i Inovacijski fond, uz redovito ažuriranje;
49. predlaže da europska banka za vodik uspostavi internetski alat kojim bi se industriji, a posebno MSP-ovima, omogućilo da brzo procijene moguću prihvatljivost projekta povezanog s vodikom iz obnovljivih izvora ili niskougljičnim vodikom za financiranje sredstvima EU-a, što ne bi trebalo dovoditi u pitanje konačnu odluku niti zahtijevati pružanje povjerljivih informacija;
50. poziva EIB da poboljša pristup financiranju za projekte za vodik iz obnovljivih izvora; traži od EIB-a da pruži zajmove s nulom stopom ili zajmove pod jamstvom i na taj način pridonese dugoročnom financiranju i omogućavanju ulaganja vlasničkog kapitala i drugih ulaganja u relevantne projekte;
51. podržava uvođenje gornje granice cijene fiksne premije koju je predložila Komisija kako bi se izbjegla prekomjerna naknada za uspješne podnositelje zahtjeva koji sudjeluju u dražbama; inzistira na tome da bi potpora EU-a trebala prestati kad tržišna cijena vodika iz obnovljivih izvora postane konkurentna; potiče Komisiju da stalno prati trošak proizvodnje i tržišnu cijenu vodika iz obnovljivih izvora te da ponovno procijeni fiksnu premiju dodijeljenu pobjedničkim projektima na kraju svakog ugovornog odnosa između proizvođača i potrošača ili najmanje svakih pet godina;

Transparentnost, odgovornost i izvješćivanje

52. naglašava potrebu za godišnjim izvješćem Komisije o procjeni napretka u razvoju tržišta vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika i ocjeni aktivnosti europske banke za vodik; traži da se u tom izvješću ocijeni i geografska raščlamba financiranja, broj stvorenih radnih mjesta, promjene u ponudi i potražnji, trošak vodika iz obnovljivih izvora u usporedbi s drugim oblicima vodika i razvoj namjenske infrastrukture za vodik;
53. traži da Komisija dostavi sveobuhvatnu ocjenu europske banke za vodik prije nego što podnese prijedlog za novi VFO;
 - o
 - o
 - o
54. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi svim institucijama i državama članicama EU-a.

OBRAZLOŽENJE

Vodik proizveden iz obnovljivih izvora ključan je za dekarbonizaciju europskog gospodarstva, posebno industrija u kojima je teško smanjiti emisije i teretnog prometa. Može se upotrebljavati i za skladištenje energije, čime se doprinosi integraciji energetske sustava. Europska komisija postavila je ambiciozan cilj proizvodnje 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora u EU-u do 2030. U komunikaciji o planu REPowerEU, Komisija je postavila dodatni cilj uvoza 10 milijuna tona do 2030.

Tržište EU-a za vodik iz obnovljivih izvora tek treba nastati. Stvaranje učinkovitog i transparentnog tržišta zahtijevat će značajna ulaganja, prvenstveno privatnog sektora. Komisija procjenjuje da će domaća proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora koštati između 335 i 471 milijarde EUR. Za uvoz bi bilo potrebno dodatnih 500 milijardi EUR. S obzirom na veličinu tih ulaganja, javno financiranje trebalo bi poslužiti samo kao katalizator za stvaranje tržišta vodika. Financijska potpora ne bi se trebala nastaviti nakon što se tržište razvije.

Vodik iz obnovljivih izvora mora prevladati brojne izazove. Prvo, proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora nije velikih razmjera; za proizvodnju gorivnih članaka i elektrolizatora potrebne su kemikalije, tehnološki intenzivne komponente i nekoliko kritičnih sirovina, čiji se glavni proizvođači ne nalaze u EU-u. Drugo, tržišta se vode cijenama, a potrošači nisu voljni platiti više za vodik iz obnovljivih izvora, koji je trenutačno skuplji od drugih oblika vodika. Treće, infrastruktura tek treba biti uspostavljena kako bi se omogućio transport vodika. Naposljetku, proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora zahtijeva veliku količinu vode. Stoga je potrebno posvetiti posebnu pozornost kako bi se osigurala učinkovitost resursa u skladu s Okvirnom direktivom o vodama, posebno u regijama kojima prijeti nestašica vode.

Komunikacija o europskoj banci za vodik pozitivan je korak prema povećanju domaće proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora i omogućavanju razvoja tržišta. U njoj se također predlaže okvir za uvoz vodika iz obnovljivih izvora u EU i racionalizaciju postojećih financijskih instrumenata EU-a za potporu proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora.

U ovom nacrtu izvješća identificiraju se područja u kojima je potrebno poboljšanje.

Financijska potpora domaćoj proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora

Komisija je odlučila uspostaviti prvu pilot-dražbu s proračunom od 800 milijuna EUR tijekom deset godina s fiksnom premijom po kilogramu vodika iz obnovljivih izvora. Trebalo bi odmah provesti procjenu te pilot-dražbe, uključujući mogućnost uvođenja ugovora za kompenzaciju razlike i/ili ugovora za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik.

Dražbama bi se trebala osigurati geografska ravnoteža i uzeti u obzir održivost i društveni aspekti. U tom smislu, Komisija bi trebala uspostaviti regionalne dražbe kako bi osigurala da se vodik iz obnovljivih izvora proizvodi i upotrebljava u cijelom EU-u. Trebala bi uspostaviti i sustav nagrađivanja ponuda koje se obvezuju na najvišu razinu kriterija održivosti, omogućuju otvaranje značajnog broja radnih mjesta u EU-u i promiču razvoj vještina.

Na prvoj dražbi nisu navedeni sektori koji bi bili prihvatljivi za uporabu vodika iz obnovljivih izvora. Međutim, vodik iz obnovljivih izvora bit će dostupan samo u ograničenim količinama.

Stoga bi prednost trebalo dati sektorima s najvećim potencijalom za dekarbonizaciju, odnosno industrijama u kojima je teško smanjiti emisije i teretnom prometu.

Komisija se ne bi trebala usredotočiti samo na fiksnu premiju dodijeljenu putem dražbi, već i omogućiti bespovratna sredstva. Čak i u pogledu regionalnih dražbi postoji rizik da bi se dražbama dodijelila sredstva samo postojećim predvodnicima na tržištu. Bespovratna sredstva trebala bi pomoći u povećanju proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora malih i srednjih poduzeća ili igrača u usponu.

Nefinancijska potpora za ekosustav vodika u EU-u

U svojoj komunikaciji o europskoj banci za vodik Komisija izražava interes za istraživanje mogućnosti uključivanja mehanizma za agregiranje potražnje i zajedničku dražbu vodika iz obnovljivih izvora. Komisija spominje i odredbe o transparentnosti platforme EU-a za kupnju energije. Prije primjene zahtjeva za agregiranjem potražnje, zajedničkom dražbom ili transparentnošću, Komisija bi trebala pripremiti sveobuhvatnu procjenu učinaka tih postojećih mjera na prirodni plin i procjenu učinka očekivanih učinaka na tokove vodika.

Budući da je platforma EU-a za kupnju energije uspostavljena na temelju hitne uredbe Vijeća u skladu s člankom 122. UFEU-a, njezina je primjena tek privremena. Uredba prestaje važiti krajem 2023. Produljenje platforme EU-a za kupnju energije putem još jedne hitne uredbe nepravedno bi isključilo Parlament iz postupka donošenja odluka. Ako se odredbe platforme EU-a za kupnju energije trebaju provoditi i na vodik i to na trajnoj osnovi, Komisija bi trebala odmah započeti izradu zakonodavnog prijedloga u okviru redovnog zakonodavnog postupka.

Uvoz vodika iz obnovljivih izvora

Opće načelo trebalo bi biti da je domaća proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora i dalje prioritet kada se raspravlja o potencijalnoj potpori uvozu. Ako su troškovi proizvodnje i transporta vodika iz obnovljivih izvora iz trećih zemalja niži u usporedbi s domaćom proizvodnjom, opravdanje za pružanje dodatne fiksne premije ili bilo kojeg oblika financijske potpore za proizvodnju izvan EU-a čini se, u najboljem slučaju, upitnim.

Nadalje, povjerenje je preduvjet za uspostavljanje međunarodnog tržišta za vodik iz obnovljivih izvora. Zaštita potrošača i pravedni uvjeti na globalnoj razini trebali bi biti glavni prioritet. Vodik iz obnovljivih izvora iz trećih zemalja mora biti u potpunosti usklađen s delegiranim aktima o obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla (RFNBO). Stoga, Komisija bi trebala zajamčiti snažan program certificiranja za uvoz vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora.

Pojednostavnjenje instrumenata EU-a i financijskih implikacija

Namjera Komisije da racionalizira financijske instrumente EU-a kako bi se osigurala koherentnost vrlo je pozitivan razvoj događaja. Međutim, Komisija bi se trebala usredotočiti i na pojašnjenje financijske omotnice europske banke za vodik. U govoru o stanju Unije 2022. najavljen je proračun od 3 milijarde EUR. Od tada je jedina značajnija radnja bilo planiranje prve pilot-dražbe od 800 milijuna EUR tijekom deset godina. Potrebno je više informacija o preostalih 2,2 milijarde EUR. Komisija bi trebala objasniti godišnji proračun koji je dostupan

u okviru svakog stupa europske banke za vodik. Trebala bi dostaviti i plan s pojedinostima o veličini i općim značajkama dražbi predviđenih u nadolazećim godinama.

U situaciji kada globalni gospodarski partneri i konkurenti javno ulažu u čiste tehnologije, proračun od 3 milijarde EUR potrebno je povećati. Za usporedbu, Zakonom SAD-a o smanjenju inflacije stvara se opći porezni odbitak u iznosu do 3 USD po kilogramu. S obzirom na sve veću konkurenciju i ograničenu veličinu trenutačne financijske omotnice u usporedbi s veličinom potrebnih ulaganja, proširenje potpore EU-a za vodik trebalo bi biti prioritet u preispitivanju aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira na sredini programskog razdoblja te u raspravama o Fondu za suverenost EU-a.

Odgovornost i izvješćivanje

Europska banka za vodik djeluje uz financiranje iz Inovacijskog fonda koji proizlazi iz dodjele emisijskih jedinica u sustavu EU-a za trgovanje emisijama. Budući da je Komisija odgovorna za izvršenje proračuna EU-a, trebala bi podnijeti godišnje izvješće o aktivnostima europske banke za vodik i napretku postignutom u stvaranju tržišta koje se u konačnici neće oslanjati na javne subvencije.

Osim godišnjeg izvješća Komisija bi trebala pripremiti sveobuhvatnu procjenu na vrijeme za rasprave o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru te u okviru rasprave o mogućim novim izvorima financiranja za vodik proizveden iz obnovljivih izvora.

PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Amprion
BASF
Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft
CEFIC
CEP - Centre for European Policy
Clean Air Task Force
Commissariat à l'Énergie Atomique
Duslo Šaľa
E.On
ECOS
EnBW Energie Baden-Württemberg
EPICO
ERCST
Eurofer
Eurogas
European Commission
European Committee of the Regions
European Economic and Social Committee
Eustream
EWE
Fertilizers Europe
Gas Grid Europe
Gasunie
GD4S
German Economic Institute
H2Global-Stiftung
Hydrogen Europe
IG Bergbau, Chemie, Energie
Norsk Hydro
P2X Solutions
Redes Energéticas Nacionais (REN)
Renewable Hydrogen Coalition
Rolls Royce
RWE
Sandbag
Slovak National Hydrogen Association
Slovnaft (MOL Group)
SolarPower Europe
SPP – Slovensky plynarensky priemysel
SWM

TenneT
Thyssenkrupp
U.S. Steel Košice
Uniper
Verband Kommunalen Unternehmen
Verbraucherzentrale Bundesverband
Wacker Chemie
Wirtschaftsvereinigung Metalle
Wirtschaftsvereinigung Stahl
Yara International
ZVEI

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

7.11.2023

MIŠLJENJE ODBORA ZA PRORAČUNE

upućeno Odboru za industriju, istraživanje i energetiku

o europskoj banci za vodik
(2023/2123(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Adam Jarubas **PRIJEDLOZI**

Odbor za proračune poziva Odbor za industriju, istraživanje i energetiku da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da je potrebno povećati iznos potpore iz proračuna EU-a cilju EU-a u pogledu postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., pri čemu proračun EU-a treba ostati središnji alat za postizanje tog cilja; budući da su potrebna veća ulaganja u energiju s obzirom na to da su potrebe povećane zbog energetske krize i sve većeg energetskog siromaštva;
 - B. budući da bi vodik iz obnovljivih izvora mogao doprinijeti postizanju cilja klimatske neutralnosti time da zauzme važnu ulogu u dekarbonizaciji sektora u kojima je teško smanjiti emisije, među kojima je i zračni promet, te u kojima više nisu dostupne energetske ili troškovno učinkovite alternative; budući da strategija EU-a za vodik i plan REPowerEU uključuju cilj proizvodnje 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora u EU-u do 2030. te uvoza iste količine; budući da su potrebne mjere za uspostavu funkcionalnih tržišta vodika koje se odnose i na ponudu i na potražnju;
 - C. budući da države članice mogu iskoristiti svoje nacionalne prihode od sustava trgovanja emisijama i drugih izvora za pokretanje nacionalnih, konkurentnih dražbi za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora; budući da su uz dražbe potrebni i drugi financijski instrumenti kojima se doprinosi podupiranju europskog tržišta vodika, posebno kako bi se promicali mali inovativni projekti koji se temelje na upotrebi zelenog vodika i vodika iz obnovljivih izvora;
 - D. budući da su aktualni projekti u području vodika, kao što su važni projekti od zajedničkog europskog interesa, ključni za stvaranje novih tržišta vodika;
1. pozdravlja inicijativu za osnivanje europske banke za vodik; ne slaže se s upotrebom riječi „banka” jer taj projekt neće uključivati aktivnosti ulaganja i kreditiranja nego će ponajprije biti usmjeren na koordinaciju aktivnosti i financiranja radi pružanja potpore projektima u vezi s vodikom iz obnovljivih izvora; poziva Komisiju da promijeni ime te inicijative u skladu s navedenim kako bi se nositeljima projekata i široj javnosti olakšalo razumijevanje njezinih ciljeva, među kojima su rano stvaranje tržišta i utvrđivanje cijena; naglašava potrebu za namjenskim osobljem koje će raditi na poslovima europske banke za vodik i u tom pogledu traži odgovarajuće financiranje u okviru postojećeg institucionalnog okvira;

2. ističe da će prema procjenama Komisije ukupna ulaganja potrebna za proizvodnju, transport i potrošnju 10 milijuna tona vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora trebati iznositi između 335 i 471 milijarde EUR, od čega će između 200 i 300 milijardi EUR biti potrebno za dodatnu proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, dok je procijenila da će biti potrebno uložiti dodatnih 500 milijardi EUR u međunarodne lance vrijednosti kako bi se omogućio uvoz 10 milijuna tona vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora, kao i derivata vodika; napominje da je u svojem govoru o stanju Europske unije 2022., kao i u uvodnim napomenama u okviru Dijaloga o čistoj tranziciji u području vodika, predsjednica Komisije najavila proračun od 3 milijarde EUR za europsku banku za vodik, pri čemu je naglasila ulogu instrumenta Next Generation EU i plana REPowerEU u ulaganju u „doline vodika”, vlakove na vodik i tvornice čistog čelika; izražava zabrinutost zbog ukupnog proračuna europske banke za vodik, u usporedbi sa subvencijama koje daju gospodarski partneri i konkurenti, u prvom redu Kina, Indija i SAD; očekuje od Komisije da se pobrine da dodatno financiranje bude na raspolaganju, da razradi godišnji proračun dostupan u okviru svakog stupa europske banke za vodik i da izradi plan s detaljnim opisom veličine i općih značajki dražbi predviđenih u nadolazećim godinama; naglašava svoj dugogodišnji stav da se novi prioriteti moraju financirati novim novcem te da stoga financiranje europske banke za vodik ne bi trebalo dovesti do smanjenja financiranja drugih prioritetnih programa EU-a;
3. ističe da će se prvi i četvrti stup europske banke za vodik djelomično oslanjati na koordinaciju istih programa EU-a kao i Platforma za strateške tehnologije za Europu kako bi se podržao razvoj proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora; poziva Komisiju da pojasni interakciju između tih dviju inicijativa, posebno u pogledu njihovih ciljeva, provedbe, financiranja, koordinacije i komunikacije; naglašava da bi pristup preopterećivanja postojećih programa bez odgovarajućeg dodatnog svježeg novca mogao ugroziti ispunjavanje njihovih početnih ciljeva;
4. pozdravlja činjenicu da je ambicija prvog stupa europske banke za vodik potaknuti razvoj domaćeg tržišta vodika iz obnovljivih izvora; napominje da Komisija procjenjuje da potrebna tržišna premija iznosi do 5 EUR po kilogramu proizvedenog vodika; naglašava da su potrebne brze i učinkovite mjere za stvaranje funkcionalnih i konkurentnih tržišta kako bi se smanjila tako visoka razina premija; ističe važnost geografske ravnoteže kako bi se omogućila proizvodnja i upotreba vodika iz obnovljivih izvora u cijelom EU-u te spriječila regionalna konsolidacija i daljnje produblivanje regionalnih razlika u EU-u koje već postoje zbog različitih stupnjeva razvoja tržišta vodika; poziva Komisiju da osigura jednake uvjete pri provođenju dražbi u okviru Inovacijskog fonda kako bi se zajamčilo što šire sudjelovanje država članica te malih i srednjih poduzeća, među ostalim na način da razmotri potporu za vodik na temelju obnovljivih izvora iz drugih zona trgovanja osim zone proizvodnje, u skladu s delegiranim aktom o vodiku iz obnovljivih izvora²⁶, te da smanji nepotrebno administrativno opterećenje; slaže se da domaće tržište koje dobro funkcionira zahtijeva prekograničnu infrastrukturu za vodik; napominje da prijedlog Komisije za reviziju višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) ne uključuje povećanje sredstava za Instrument za povezivanje Europe; upozorava da bi se ulaganjima u infrastrukturu za vodik trebale izbjevati neizbježne buduće emisije; napominje da se Agencija za

²⁶ C(2023)1087.

suradnju energetskih regulatora (ACER) ne spominje i poziva Komisiju da procijeni hoće li aktivnosti europske banke za vodik utjecati na sredstva ACER-a;

5. prima na znanje da se za prvu pilot-dražbu EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora predviđa proračun od 800 milijuna EUR; poziva na to da se određivanje cijena premija preispita i po potrebi ažurira u svakom razdoblju dražbe te da se fiksne premije ažuriraju u svakom ciklusu kako bi se zajamčilo da premija stalno ostane veća od troškova proizvodnje, kako bi se uspostavio predvidljiv mehanizam povrata sredstava i osigurala maksimalna proizvodnja; poziva Komisiju da ne samo da uzme u obzir cijenu, već i da doda regionalnu dimenziju u cilju razvoja regionalnih dražbi; poziva na odabir ponuda na način kojim se osigurava izvrsnost, otvaranje radnih mjesta, prekvalifikacija ili usavršavanje radnika, kao i najviša razina održivosti, primjerice isključivanjem projekata koji bi mogli ugroziti dostupnost i čistoću opskrbe vodom;
6. prima na znanje činjenicu da ne postoji pravni instrument za potporu provedbi drugog stupa europske banke za vodik; izražava žaljenje zbog činjenice da Komisija nije podnijela prijedlog u tom pogledu; poziva Komisiju da provede temeljitu procjenu učinka u skladu s paketom instrumenata za bolju regulativu, uključujući učinak na zemlje koje nisu članice EU-a, te da što prije ispravi taj nedostatak; traži od Komisije da pojasni odnos između drugog stupa i inicijativa u okviru Tima Europa;
7. smatra da su za razvoj tržišta vodika potrebni dodatni kvalificirani radnici, što zahtijeva znatna financijska ulaganja u prekvalifikaciju i usavršavanje radne snage; poziva Komisiju da pojasni kako će europska banka za vodik odgovoriti na to pitanje; također naglašava da je potrebno osigurati sinergije između svih dostupnih investicijskih fondova, programa, financijskih instrumenata i politika, uključujući državne potpore, kako bi se osigurala suradnja između javnog i privatnog sektora u cilju ulaganja u širok raspon projekata i poduprlo funkcioniranje unutarnjeg tržišta; smatra da stabilnost, predvidljivost, transparentnost i jednaki uvjeti ulijevaju povjerenje potencijalnim ulagačima i dionicima te ih potiču da izdvoje resurse i sredstva za projekte povezane s vodikom.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	7.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 23 -: 1 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Olivier Chastel, Andor Deli, José Manuel Fernandes, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Eero Heinäluoma, Hervé Juvin, Moritz Körner, Pierre Larrourou, Janusz Lewandowski, Margarida Marques, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Andrey Novakov, Bogdan Rzońca, Eleni Stavrou, Nils Torvalds, Nils Ušakovs, Rainer Wieland, Angelika Winzig
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Jan Olbrycht, Mauri Pekkarinen
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Lena Düpont, Mónica Silvana González, Catherine Griset, Predrag Fred Matić

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

23	+
ECR	Bogdan Rzońca
ID	Catherine Griset
PPE	Lena Düpont, José Manuel Fernandes, Janusz Lewandowski, Andrey Novakov, Jan Olbrycht, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Angelika Winzig
Renew	Olivier Chastel, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Moritz Körner, Mauri Pekkarinen, Nils Torvalds
S&D	Mónica Silvana González, Eero Heinäluoma, Pierre Larroustou, Margarida Marques, Predrag Fred Matic, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Alexandra Geese

1	-
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos

2	0
NI	Andor Deli, Hervé Juvin

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 45 - : 4 0 : 6
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Nicola Beer, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Marc Botenga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Ignazio Corrao, Beatrice Covassi, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Robert Hajšel, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Georg Mayer, Marina Measure, Iskra Mihaylova, Angelika Niebler, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Clara Ponsatí Obiols, Robert Roos, Sara Skytvedal, Maria Spyraiki, Riho Terras, Patrizia Toia, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Pascal Arimont, Franc Bogovič, Damien Carême, Francesca Donato, Matthias Ecke, Marian-Jean Marinescu, Alin Mituța, Jutta Paulus, Massimiliano Salini, Ernő Schaller-Baross
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Carmen Avram, Peter Jahr, Virginie Joron, Ljudmila Novak, Milan Zver

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

45	+
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski
NI	Clara Ponsatí Obiols
PPE	Pascal Arimont, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Peter Jahr, Marian-Jean Marinescu, Angelika Niebler, Ljudmila Novak, Massimiliano Salini, Maria Spyrali, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Milan Zver
Renew	Nicola Danti, Valter Flego, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Iskra Mihaylova, Alin Mituța, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen
S&D	Carmen Avram, Beatrice Covassi, Josianne Cutajar, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Romana Jerković, Tsvetelina Penkova, Patrizia Toia
Verts/ALE	Damien Carême, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jutta Paulus, Mikuláš Peksa

4	-
ECR	Johan Nissinen, Robert Roos
The Left	Marc Botenga, Marina Mesure

6	0
ID	Virginie Joron, Georg Mayer
NI	Francesca Donato, Ernő Schaller-Baross
PPE	Sara Skytvedal
Renew	Nicola Beer

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani